

דף כט.

עין משפט א.

או"ח סימן תק סעיף א

עין לעיל דף כז: עין משפט ז.ח.

עין משפט ב.ג.

או"ח סימן תקיז סעיף ג

ג. ד. לומר לחבירו ביו"ט מלא לי כלי זה יין, דינו כמו בשבת המבואר בסי' שכ"ג.

הגה: אסור להטיל גורלות ביו"ט כמו בשבת, כמבואר בסי' שכ"ב סעיף ו'.

או"ח סימן שכג סעיף א

א. מותר לומר לחבירו בשבת מלא לי כלי זה אפי' הכלי מיוחד למדה ^ה, והוא שהלוקח יקח כלי המדה ומוליכו לביתו ^א, אבל למדוד בכלי המיוחד ^ב למדה ולשפוך לתוך כליו של הלוקח אסור.

הגה: ויש מקילין דכל שאינו מכוין למדה לגמרי כגון שממעט או מוסיף קצת ^ג יותר מהמדה מותר, וכן המנהג ^ד הפשוט.

ה. משנה ביצה כ"ט וכת"ק וכדמפרש לה רבא שם. אבל לא להזכיר שם מדה אלא לומר לו מלא לי כלי זה ואשלם לך אחר השבת. כה"ח אות א'.

ו. הגבאים בבכנ"ס שיש להם מכירות הרבה וע"מ שלא ישכח בכמה כל אחד קנה מצמיד לכל אחד שקנה חתיכות קרטון בחשבון נקודות מותר, כה"ח אות ג', ושם באות ח'.

א. ויש בזה שינוי גדול מעובדין דחול ואין בזה חשש מקח וממכר, כה"ח אות ה'.

ב. יש בזה משום עובדין דחול.

ג. ואין בו משום גזל דהכל יודעין ורגילין בכך.

ד. ו. לבני אשכנז, אבל לבני ספרד צריך להחמיר שלא למדוד בכלי המיוחד אע"פ שממעט או מוסיף מעט, כה"ח אות י'.

ז. כלי מדה אם אינו מקפיד עליהם אין בהם מוקצה ומותר לטלטלם מחמה לצל. אבל אם מקפיד עליהם הוי מוקצה מחמת חסרון כיס ואסור.

עין משפט ד. אור"ח סימן תקיז פעיף ד

ה. לא ימדוד אדם שעורים ליתן לפני בהמתו ביו"ט ה, אלא משער ונותן בפניה.

אור"ח סימן שכד פעיף ב

ב. לא ימדוד אדם שעורים כדי לתת לפני בהמתו ו' אלא משער מאומד הדעת.

עין משפט ה. אור"ח סימן תקד פעיף ד

ה. מותר לאדם למדוד תבלין ז ולתת אותם לתוך מאכל בקדירה שלא יקדיח תבשילו, דהיינו שלא יתקלקלו מחמת ריבוי התבלינין.

עין משפט ו. אור"ח סימן תקו פעיף א

א. אין מודדין קמח ביו"ט ח כדי ללוש אלא לוקח באומד הדעת.

הגה: מותר ליקח קמח מן הכלי אע"פ שעושה גומא בקמח ט.

ה. שנראה כמודד למכור. מרש"י ביצה כ"ט.

ו. שנראה שהוא מודד למכור.

ז. זהו דעת המ"מ בפ"ד, אבל לדעת הטור דוקא לנחתום מותר כיון שהוא מוכר לרכים, כ"כ הרשב"א ולהפסד מרובה חששו.

י אכל המ"א בס"ק י' כתב דהיום שאף בחול לוקחים מאומד הדעת אסור למדוד ביו"ט, ואפשר דגם בנחתום שהוא לוקח באומד יש להחמיר. כה"ח אות ל"ז.

ח. כיון שיכול למדוד מאתמול אסרוהו ביו"ט, מגמ' ביצה כ"ח. והאיסור משום עובדין דחול ונראה כמוכר, ואפי' כדי לדעת שיעור חלה לא ימדוד אלא יקח מאומד.

י ואם הוא לוקח הקמח בכלי המיוחד לכך יוסיף או יחסיר מעט.

ט. שאין עשיית גומא שייך לא בקמח ולא בפירות, ואין בנין אלא בקרקע או במחומר לקרקע, דאיסור גומא הוא משום בונה. מ"ב ס"ק ד'. וצ"ע דמגבן חייב משום בונה וזה אוכל. ואולי, כיון שרצונו בכך ובגומה זו לעשות גבינה החמירו זה משום בונה.

דף כט:

עין משפט א.ב.ג.

או"ח סימן תקו סעיף ב

ב. אין מרקדין הקמח ^י בפעם הראשונה אפי' ע"י שינוי, אבל אם כבר ריקד אותו מאתמול ונפל בו צרור או קיסם ורוצה לרקדו פעם שניה מותר ^כ אפי' בלא שינוי.

הגה: וי"א דמותר לו ליטול הצרור או הקיסם בידו, ויש מחמירין ואוסרין ^ל.

ג. לא נפל בו דבר אלא שרוצה לרקדו פעם שניה כדי שתהיה הפת נקייה יותר ^מ, צריך שינוי קצת כגון על השולחן ^נ.

הגה: ה"ה שמותר לעשות ע"י אינו יהודי אפי' בפעם הראשונה בשינוי קצת ^ס.

^י מפני שהיא מלאכה הנעשית לזמן מרובה, כ"כ הר"ן, והמ"א כתב בס"ק ב' דלא התירו אלא מלישה ואילך.

^כ דאז אין טירחא בדבר ואין זה כמרקד לבורר, כ"כ רש"י שם. ומשמע אפי' נפל הצרור מערב יו"ט, אבל לדעת הר"ן בנפל מערב יו"ט צריך לעשות בשינוי קצת. כה"ח אות י"ג.

^ל דמחזי כבורר לימים רבים ועיין בשער הציון אות י"א. ועיין בט"ז בס"ק ג', והפ"ח. וא"כ כשנופל זבוב בכוס בשבת אסור להסיר אותו לבדו דהו"ל כבורר לדעת הראב"ד, אלא צריך שיקח עמו גם קצת משקה. ט"ז ס"ק ג'. וה"ה בקמח שנפל בו צרור אם יקח עמו קצת קמח לא הוי בורר. כה"ח אות י"ד.

^מ ואין זה הרקדה שבורר הקמח מתוך הסובין שהרי הכל רואין שהכל יוצא ואין כאן סובין ע"כ מותר, רק שצריך שינוי מעט, כיון שאפשר היה מאתמול. רש"י ביצה כ"ט ע"ב.

ודוקא באותה נפה מותר פעם שניה עם שנוי מעט, אבל עם נפה אחרת אסור אפי' ע"י שינוי. כ"כ הב"ח.

^נ אם אין דרכו כך בחול. מ"ב אות י"ד.

^ס ולדעת רש"י לא מהני שינוי דהיא אב מלאכה ואפשר מאתמול ואסור מדרבנן, וע"כ רק בשעת הדחק יש לסמוך על דברי התוס' ורשב"ם בפעם הראשונה ע"י עכו"ם בשינוי קצת.

עין משפט ד.ה.ו.ז.

או"ח סימן שכג פ"ג.

- ג. מותר לומר לחבירו **ע** תן לי ביצים ואגוזים במנין **ב**.
 ד. מותר לומר לחנוני **ז** תן לי ארבע ביצים וחמש רמונים ובלבד שלא יזכיר לו שם דמים **ק** ולא מדה ולא סכום מנין, כלומר שאומר לו הרי יש לך בידי **ר** חמשים אגוזים תן לי חמשים אחרים ויהיו מאה בידי אסור.

הגה: וכן בסכום דמים אינו אסור אלא באופן זה **ש** שאומר לו תן לי בכך וכך כסף ויהיה לך בידי כך וכך כסף, וה"ה בסכום מדה בכה"ג אסור.

הגה: אף שאסור להזכיר דמים כלל היינו בדבר שאין מקחו ידוע **ת**, אבל בדבר שידוע רק שאומר לו כמה צריך מותר אם לא שמזכיר לו סכום, ואף שיש מחמירין בדבר פשט המנהג **א** להתיר.

או"ח סימן תקיז פ"ג.

- א. מותר לומר לחנוני לתת לו ביצים או שאר מיני מאכל ומשתה ביו"ט כדרך שמותר בשבת **ב**.

- א. ב. אם החנוני אינו יהודי אסור ליקח ממנו דבר שבמינו במחובר או

ע. היינו ישראל, אבל לאינו יהודי אסור דשמא נולדו היום.

פ. היינו עשרה או עשרים, מ"א ס"ק ג'.

צ. אפי' לחנוני יכול לומר לו תן לי ד' ביצים.

ק. אע"פ שאינו מזכיר בכמה הוא לוקח עכשיו אפ"ה אסור שלא יאמר לו תן לי פירות ויהיה לך בידי שתי כסף עם מה שנתחייבתי כבר.

ר. שזהו דרך מקח וממכר.

ש. אבל מלשון השו"ע משמע דאסור להזכיר דמים כלל אפי' בלא סכום וחשבון אסור, מ"א ס"ק ד'.

ת. שאין לו קצבה ומחוסר פסיקה.

א. היינו לבני אשכנז אבל לבני ספרד צריך להחמיר כפסק השו"ע שלא להזכיר שם דמים כלל ולא שם מדה פלונית, כה"ח אות ל"ב.

ב. מביצה כ"ט וכת"ק.

במינו מחוסר צידה^ג, אא"כ ניכר שלא נלקטו היום ושלא ניצודו היום.

וה"ה שאין ליקח ממנו ביצים שמא נולדו היום והוי נולד^ד, אבל דבר שאין במינו במחובר ואין במינו ניצוד ואין בו חשש נולד מותר ליקח ממנו אפי' הובא היום מחוץ לתחום^ה.

וכן קמח שנטחן היום בעיר שרובה אינם יהודים^ו, שעל דעת הא"י נטחן, וכן ליקח ממנו פת שנאפה היום בעיר שרובה אינם יהודים^ז.

עין משפט זז. או"ח סימן שכג סעיף ה

ה. המביא כדי יין ממקום למקום לא יביאם בסל כדרך חול^ח אלא מביאם לפניו או על כתפו שישנה מדרך החול ואפי' אין בשינוי קלות המשא.

ואם א"א לו לשנות כגון שיש לו אורחים וצריך להביא לפניהם מותר בלי שינוי. וי"א דלמעט בהילוך עדיף^ט אף בסל, מאשר להביאם אחת

ג. ואפי' ברוב עכו"ם אסור משום מוקצה, ורק באין איסור מוקצה א"צ להמתין לערב בכדי שיעשו אם נעשה בשביל רוב הא"י. כה"ח אות ג'.

ד. ואפי' רובן נולדו מערב יו"ט אין הולכים אחר הרוב בדבר שיש לו מתירין. מר"ן.

ה. והיינו בעיר שרובה עכו"ם, וכ"כ השו"ע לענין קמח. מ"א ס"ק א'.

ו. ואין בו איסור מוקצה כיון שראוי לכוס בביה"ש ולעשות מהם קליות ודייסא. טור. מ"ב אות ד'.

ז. היינו הקונים פת, אבל אם רוב הלוקחים הם ישראל אסור אא"כ ידוע שנטחן מאתמול. ט"ז ומ"ב אות ג'. ועיין בכה"ח אות י"ב אם יש חילוק בין חנוני לאופה עצמו.

ח. ובמקום שמצויים תולעים בקמח או במים אסור ליקח פת מן העכו"ם אפי' בשאר הימים. כה"ח אות י"ג. ואפי' יש חשש שהגוי אפה הפת ביו"ט בעצים שהיו מחוברים ונתלשו ביו"ט מותר כיון שאין שבח עצים בפת אלא באיסורי הנאה בלבד כגון ע"ז וכלאי הכרם. כה"ח אות י"ד.

ח. ממשנה ביצה כ"ט, שנראה כמעשה דחול לשאת משאות, אבל אחת על כתיפו מוכח דלצורך יו"ט מביאה, רש"י ביצה כ"ט ע"ב.

ט. כ"כ התוס' שם, ודעת מר"ן השו"ע כסתמא, כה"ח אות ל"ח.

אחת.

או"ח סימן תקי סעיף ה

ה. ט. אע"פ שהותרה הוצאה ביו"ט אפי' שלא לצורך, מ"מ לא ישא משאות גדולים כדרך שהוא עושה בחול אלא צריך לשנות, אם רגיל להביא בסל יביאם בידו אחת אחת, דמוכח שלצורך יו"ט מביאם.

הגה: ובאותו חצר או מזוית לזוית מותר ל בלי שינוי.

י. מ"מ בעינן צורך קצת כמ"ש בסי' תקי"ח.

כ. ואפי' עושה לצורך היום, ומ"מ אם א"א לו לשנות מותר. כה"ח אות מ"ד.

ל. דדוקא במקום שמצויים בו רבים אסרו, אבל באותו חצר עדיף לישא הרבה כדי למעט בהילוך. מ"א ס"ק ט"ו.